



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



F. Richardt del. A. May lith.

H. A. Reetzels Forlag

En. Brevets-nr. 4 17 288 289

ÖSTERGAARD

i Jylland, opført 1516.

ÖSTERGAARD

i Jylland, opført 1516.



Den nordvestlige Deel af Salling Land er Aasted Sogn i Harre Herred, bestyret imod Nord af det smalle Sund, som skiller det fra Den Fuur, og gennemstrømmes af en lille Aa, Ledninger af en Vig fra Limfjorden, som i sin Tid har strakt sig heelt ned forbi Ryberg Kirke og rimeligviis etsteds i Nærheden af Gretttrup eller Nørre Tise Byer staaet i Forbindelse med den Deel af Fjorden, der under Navn af Midsaarde Bredning, Hvalpsjund, Skive og Hjærbel Fjord gaar langt ind i Landet; den nordøstlige Deel af Salling med de fire Sogne Aasted, Selde, Junget og Torum har saaledes været en Ø, og store Mosestrækninger langs Aaløbet vise endnu Fjordens gamle Løb. I den Mose, som ligger Vest for Aasted og Nord for Næsrum Byer, findes der Spor til en gammel Befæstning: Grundpælene bleve i forrige Aarhundrede hyppigt opgravede af Bønderne og anvendte til Stolper; Stedet skal dengang være kaldt Sallingholm, men dette Navn er ikke gammelt. Her laae for 450 Aar siden en gammel Borg, med Indjælling igjennem Bugten fra Limfjorden: dens Navn var Næsrum, ligesom den Byes, paa hvis Marker den laae. Borgen er rimeligviis anlagt for over 500 Aar siden af en ældgammel jydsk Familie, der oprindelligen synes at have hjemme i denne Egn og i sit Vaaben førte en hvid Bjelle i rødt Felt; dens Tilnavn var Krabbe, i det Mindste den Greenes, som havde hjemme paa Næsrum og paa Den Fuur, men under Navnene Kirt, Munk og Lykke forekomme Familier med ganske lignende Waabeer, hvilte rimeligviis høre til samme mægtige Stamme.

I Begyndelsen af det 16de Aarhundrede flyttede Lucas Glob Krabbe

Gaarden, hvis Navn han nu forandrede til Østergaard¹⁾, til det Sted Syd for Aasted Kirke, hvor den nu ligger, og benyttede formodentlig dertil de fleste Stene og øvrige Materialer fra den gamle Borg; en Indskrift paa en Bjelle i den store Sal lød saaledes: Anno Domini 1516, den neste Tirsdag før Midsaaste, lod Lucas Krabbe den første Steen ligge til denne Grundvold. Den Gaarden bleve anlagte anseelige Volte og dybe Grave med en Vindebro over, og Hovedbygningen med sine fire sammenbyggede Huse af mæssi Grundmur, med takkede Gavl, reiste sig snart, et stærkt Børn, der meget vel synes at have staaet sin Prøve 18 Aar senere: da Skipper Clemens med sine Bønderstærker i Aaret 1534 brændende og hængende drog igjennem Landet og saa mange andre Herregaarde sank i Gruus, stod Østergaard urørt, men om de Standsjer i Heden noget fra Gaarden, som man endnu kan see, skrive sig fra en Beleiring, som Gaarden dengang maatte udholde, eller om Bønderne stot intet Angreb vovede, derom vide vi aldeles intet. I Begyndelsen af dette Aarhundrede bleve Voldene sløsfede og Gravene fyldte paa den søndre og østre Side, hvorimod Gravene endnu findes paa den nordre og vestre Side.

Byen Næsrum eller Næsrum har Navn af sin Vælggenhed paa et Næs, hvilket i Oldtiden virkelig var Tilfældet. Den hørte til Kongefamiliens Arve-

¹⁾ Svad der berettes om et ældre Navn Miedholm, Østerholm eller Østholm er udenkommen Oplyselse; Østergaard afkomte først ved denne Gaards Opførelse det ældre Næsrum eller Næsrum, og andre Navne der Gaarden ikke hørt.

ØSTERGAARD

i Jylland, opført 1516.

gods, der var ganffe afkilt fra Krongobtet og i den tidligere Middelalder deelt mellem en Konges efterblatte Børn. Valdemar den Stores Søster Rigidsø eller Rira, som blev gift med den svenske Konge Erik Knudsen, arvede efter Faderen Næsrum med meget mere Gods over hele Landet; hun døde 1220 og hendes Datters Sønnesøn, den svenske Ridder og Rigsråd Hr. Erik Valdemarson, fik 1327 paa Danehof i Nyborg sin Stammoders Gods i Danmark sig udlagt, hvoriblandt Næsrum By. Rimeligvis folgte han strax efter alt dette Gods, deels til den danske Konge, deels til Private, og Næsrum kjøbte uden Tvivl Niels Mikkelsen (Krabbe) eller hans Fader, Mikkel Magesen af Juur. Da Tiden var meget urolig, i Christoffer den Andens og Greg Voerts Tid, byggede den nye Tier sig rimeligvis snart efter den alt omtalte fæste Borg, der beholdt Byens Navn. Sønnen Mikkel Nielsen eller Nielsøn forekommer hyppigt i Valdemar Atterdags og Dronning Margrethes Dage og fører allerede Familienavnet Craby eller Krab. Han levede i en urolig Tid, da Jylland i en lang Aarrække saa godt som aldrig var frit for Borgstrife, men han har sikkert nok været en forsigtig Mand, som holdt sig paa sit Egget og ikke deeltog i nogen Krig, hvortil paa Oprørernes eller paa Kong Valdemars Side. Derimod synes han at have benyttet sig af sin Tilhørsforhold til ved Pantfættelse eller Kjøb at erhverve Jordegods, som Oprørerne gjerne stulde sig ved, naar Krigen begyndte at gaad dem imod, da de vel vidste, at Kong Valdemar rigtig nok under Tiden skændte deres Krey, men aldrig deres Gods. 1359 fik han to Gaarde i Møgelstorum i Torum Sogn Nørre Herred og to Gaarde i Fiskebæk Sogn Nørre Vying Herred i Pant for 20 Mark purt Sølvs af Jens Palmesøn til Gælder, der havde faaet dette Gods i Medgift med sin Hustru Marine, som uden Tvivl var Mikkel Nielsens Søster; i Levring i Lydgård Herred erhvervede han 4 Gaarde og i Tranders ved Aalborg og de nærmeste Byer ikke mindre end 29 Gaarde og Bol og 4 Huse, med hvilke det ogsaa var galdt fat. Dette gif imidlertid kunns godt til en Tid. Valdemar Atterdag døde, og den konge Dronning Margrethe, hvis Throne i lang Tid vaskede, fik efterhaanden Magt med de trodsige Jyder. I Aaret 1406, efter Mikkel Krabbes Død, maatte hans Søn, Niels Mikkelsen i Næsrum*) og øvrige Arvinger til

Dronningen for en meget ringe Gøbtgjørelse afstaae de 29 Gaarde og Bol samt 4 Huse i Tranders og Omegn med den Erklæring: at de havde hørt, at dette Gods i lang Tid havde været i Kronens Bærg, men tillige at det fordem skulde have tilhørt deres Forældre, og Somme sagde at Kronen og Kongedømmet havde Ret dertil. Den hele Fremgangsmaade er ganffe saaledes som den konge Dronning pleiede at anvende den ved Inddragelsen af det Gods, hendes Fader havde laabt sig tilkomme, enten paa Grund af Gjernens Deeltagelse i de jydffe Opstande imod ham, eller af andre Aarsager, og vi kunne neppe tvivle om, at ogsaa Tranders har tilhørt Mand, som med Vaabenmagt havde modfat sig Kongen, der ikke selv har bestidat Magt til at indbrage deres Gods, hvilket ofte var Tilfældet. At afsøde Mikkel Krabbe ikke selv har forst Vaaben imod Kronen, slutter jeg af at hvorefter Næsrum eller hans øvrige Familienegobter i Salling blev indbragte, thi han vilde naturligvis i saa Fald ikke være bleven skaaet mere end alle Andre.

Sønnen Niels Mikkelsen, som i Aaret 1407 blev Ridder, var en mindre fredelig Mand end Faderen. I Aaret 1408 maatte han til Dronningen afstaae at den Ret, hans Fader og Forfædre havde havt i 2 Gaarde i Fiskebæk, 1 Gaard i Logtorp, 3 Gaarde og 1 Landbosæde i Levring, hvilket Gods tilforn tilhørte Kronen: dette skete til Bod fordi han, hans Morbroder Niels Kraas og hans andre Folgesøende brød Kirkesfreden ved Kobberup Kirke og anden Dagen efter flere Gange Tingfreden paa Sjænds Herredsting. Imidlertid fik han Tilladelse til at beholde det som Ven, hvilken Beføddelse hans Efterkommer Marsten Hr. Tyge Krabbe 1514 forfød at forvandle til Eiendom, under Paaskud af at Godset var ham fradømt uden Brøde fra hans Side. I Aaret 1420 skændte Hr. Niels Krabbe til Johanniterne i Duchelm Kloster paa Mors til en Vicarie, hvor der skulde holdes en daglig Messe for ham, hans Hustru og Forældre, 1 Mølle og 4 Gaarde paa Mors, hvoraf den aarlige Landgilde var 25 Td. Rug eller Byg; Møllen var først pantfat til Klosteret for 100 Mark lybsk, men udlagdes det siden for samme Sum. Senere skændte han til Viborg Domkapitel sit Gods i Mansted i Hjends Herred for Messer at holde, men fik det 1432 tilbage, rimeligvis imod anden Erstatning. Nogen Tid efter maa han være død, hvorefter Næsrum tilfaldt hans Søn Morten Krabbe, som 1457 tilligemed Søsteren Karen Niels Datter fik Bufrup Hovedgaard og Mølle med endel Gods i Nodding Herred, paa

*) I et andet Diplom nævnes en Jens Mikkelsen af Næsrum, hvilket uden Tvivl er en Strisfeil.

ØSTERGAARD

i Jylland, opført 1516.

Mors og i Hærhøvel til Foræring af deres Søster, Fru Marie Niels Datter, som var gift med Jes Claassen af Bustrup, der samtykkede i denne anseelige Gave, som dog nok først skulde tiltrædes efter Givernes Død. 1467 stiftede han et Alter i Viborg Domkirke, hvortil han og hans Efterkommere skulde have Ret til at falde Præsten, som Capitlet skulde lønne med 10 Mark danske og 1 Td. Salt hvert Aar. 1471 nævnes han endnu til Næsrum, men var død 1479 og Skiftet efter ham foretoges 1481, da der til en Søsterlob blev udlagt 10 Gaarde og Hørliggheden i 3 Kirkegaarde*) med en aarlig Landsgilte af 76 Td. Korn; da han efterlod 6 Søner og 1 Datter, har hans Formue altsaa været meget anseelig, omtrent 130 Bøndergaarde, — hvilket nu vilde være nok til et Baroni — med en aarlig Indtægt af henvend 1000 Td. Byg. Hans Enke, Fru Karen Glob, levede endnu 1483.

Af Morten Krabbes mange Børn arvede Lucas Glob Krabbe Næsrum. Han var opfaldt efter sin Morfader Morten Glob og kaldtes snart Lucas Glob, snart Lucas Krabbe, snart Glob Krabbe. I Aaret 1516 nedbrød han, som alt fortalt, det gamle Næsrum og opførte i det Sted en ny Gaard omtrent $\frac{1}{2}$ Mill Sydøst for samme, Syd for Aaen, hvilken han gav Navnet Østergaard. 1519 fik han i Pant af sin Broder Niels Krabbes Enke Kirsten Høj Næsgaard i Gan Herred for 300 Mark Penge. Under Ørens Fejde stod den nye Gaard sin Brøder, som alt berettet er, og Lucas Krabbe havde stor Glæde af sit Pant. 1537 forlangte han to Gaarde af Domcapitlet i Viborg, som hans Slegt havde givet til Gudstjeneste og som siden vare udlagte til Hospitalet i Viborg, men tabte Sagen, da Godset nu anvendtes til bedre Brug end til papiristiske Ræfser, og han maatte betale de allerede oppebaarne Indtægter tilbage. Samme Aar frabsøntes ham nogle Enge, som han meente at have i Starupgaards Mark. Han døde 1543 og hans Enke, Fru Inger Grik Datter (Stram), før 1546. Deres eneste Søn, Iver Krabbe, arvede Østergaard og fik med sin Frue, Magd alene Banner, foruden meget mere Gods Søvshoved i Salling, paa hvilken han begyndte at opføre Hovedbygningen. Han blev 1538 forlenet med Borreby i Sjælland, afgiftsfrit i 6 Aar, var desuden Lensmand paa Krogen, som han fratraadte 1544, derefter paa Kolbingshuus indtil 1555, blev 1555

*) Hvoraf Landgiften var skænket til Kirken.

Nigstraad, fik 1549 Stovhuus Slot og Len i Pant for 6000 Mark lybst og 2500 Jochimsdaler, 1554 Tilladelse til fra sin Frues Medarvinger at indløse endeel Gods, som hendes Fader, Erik Banner, i sin Tid havde faaet i Pant af forskellige Klosters, fik 1560 Horns Herred i Jylland i Pant for 2000 Daler, samme Aar Birketvilling for alt sit Gods i Vasted Sogn til Østergaard og i Refen Sogn til Søvshoved og døde 1561; i Aarene 1549—50 havde han Proces med Viborg Capitel om endel Gods, hans Forfædre havde skænket for Sjælensæser, hvilket skændtes ham, hvormod der tilkendtes ham Ret til at presentere en Præst, hvilken Capitlet skulde lønne, til at præbiste Guds Ord 5 Dage hver Uge om Morgenen Kl. 6, hvilken Gudstjeneste skulde træde ifærd for det 1467 af Morten Krabbe stiftede Alter.

Vi have flere Gange i dette Værk gjort opmærksom paa det store Dyrking, Landbrug og Godebestyrelse — ligesom overhovedet af Cultur — toge her i Danmark efter Reformationens Indførelse. Tidligere forstode blot Klosters og geistlige Stiftelser at bestyre deres Gods med Klogskab og Indsigt, men de tappre og mandhaftige Riddersmænd havde — med yderst faa Undtagelser — ikke den mindste Forstand derpaa og lode alting gaace, som det havde gaact i deres Fædres Tid. En Følge deraf var at deres Bøndergods gjerne var splittet over det hele Land, da de nok begreb, at saadant vanfælseliggjorde Administrationen og Benyttelsen af Bøndernes Arbeidskraft, men ikke forstode at afhjælp denne Mangel. Derfor er det først i Christian den Trede's Tid, at Magestifter mellem Aadelen og Kronen begynde at blive almindelige, og saaledes større Hovedgaarde at dannes og Bøndergodset at samles umiddelbart under samme, menens Krongods og geistligt Gods lidligere laae rundt om imellem det adelige Gods, ofte lige op til Hovedgaarden. Denne Forandring var til stor Nytte for Godseieren, — hvad enten dette var Kronen eller en Aedelsmand, — men til liden Vaade for Bønderne, der nu maatte gjøre ganske anderledes stærkt Gøveri, da man havde hele Arbeidskraften samlet paa eet Sted, end Tilfældet havde været nogenstunde før.

Alt dette gjelder ogsaa Østergaard. I Aaret 1546 bortbøttede Iver Krabbe til Kronen en stor Mængde Strøgods over hele Salling, nemlig 3 Gaarde i Roslev Sogn og By, 1 Gaard i Vilde Sogn og By, 1 Gaard i Rastrup Sogn Ølhøge By, 2 Gaarde i Torum Sogn Hinderup By, 2 Gaarde i Balling Sogn Bolling By, 1 Gaard i Lyby Sogn og By og 1 Gaard i

ÖSTERGAARD

i Jylland, opført 1516.

Jæberg Sogn og By; Landgildet af disse 11 Gaarde udgjorde 87 $\frac{1}{2}$ 3 $\frac{1}{2}$ 1 Alb., — 1 Td. Korn, Rug eller Byg, regnet for 1 $\frac{1}{2}$, — samt dertil 8 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ for Ojesteri og 9 $\frac{1}{2}$ Hundspenge*). Derimod fik han igjen af Åsmild Klosters forrige Gods i Aasted Sogn og By 2 Gaarde, i Torp 3 Gaarde, Hjørbusf 2 Gaarde samt Sæbygaard og Mølle, ialt 8 Gaarde og 1 Mølle med en aarlig Landgilde af 89 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ danske*). Alt dette Gods laae i samme Sogn som Sædegaarden, saa at alle Sognets Fæstere nu bleve Ugedagsjæmere til Østergaard og 1560 tillige kom til at udgjøre et Birk, med eget Birketing og egen Birkefoged, saa at Gødet nu var meget vel arronderet, blot med Undtagelse af nogle jord egne Bønder, som laae i Sognet og som foreløbigen endnu forbleve under Kronen.

Angaaende Iver Krabbes Død søvne vi neilagte Efterretninger, men den har rimeligviis været pludselig og uventet, da tvende Troldquinder bleve henrettede, hvilke før de gif i Døden bekendte at de havde forgjort salig Iver Krabbe med Trolddom og omkommet ham, hvortil de vare tilshyndede og forførte af tvende Karle, som derfor bleve indstævnedes for Viborg Landsting med frit Leide fra og til, for at svare for sig; de foretrak imidlertid at blive borte, hvorfor de bleve dømt til at lide samme Straf, som Troldquinderne allerede havde maattet udstaae. Om man siden fik sat paa dem, samt hvad Udfæaaende Iver Krabbe havde med dem og med de henrettede Qvinder, er Spørgsmaal, som vi ikke mægte at beivare; vi kunne ikke engang med Sikkerhed paastaae, at det er denne Iver Krabbe, som omtales i Dømmen, da den gamle Dombog intet Alaråtal har, men efter Tiden kan det neppe være nogen anden.

Iver Krabbes Enke, Fru Magdalene Banner, beholdt efter hans Død sin Livsdid begge Gaardene Østergaard og Skovshoved, paa hvilken sidste hun fuldførte Bygningerne og derefter uden Tvivl gav den Navnet Krabbesholm efter sin afdøde Husboende. Hun beholdt tillige Skivehøns Slot og Len i Pant indtil 1 Mai 1572, da det blev hende afløst. 1562 den 24 April fik hun fgl. Befaling til alle Kronens Bønder og Tjenere til Skivehøns, at de skulle føre hende hver et Ras Steen, som hun høbte af Hr. Ditto Krumpen, til sin Bygningens Behov, saasnart hun lod dem tilslige: den omtalte Bygning maa være

Krabbesholm, hvilket Navn Skovshoved nu fik, men om Stenene skulde hentes paa Hals ved Viborg, hvormed Hr. Ditto Krumpen var forlenet, eller paa Trudsholm ved Mariager, som han eiede, tør vi ikke afgjøre, dog ansee vi Hals for det Rimeligste. 1564 fik hun Befaling at indkjøbe Bønderiet i den jord egne Gaard Nisum-Østfær i Aasted Sogn til Kronen, da der vare mange Arvinger til Gaarden og største Parten vilde sælge og tildeels allerede havde pantsat deres Andeel: hun skulde forstrække Pengene og beholde Gaarden i Pant, saalænge indtil de bleve hende betalte. Paa samme Maade fik hun 1569 Befaling at kjøbe Bønderiet i Vestergaard i Gem til Kronen, og beholde den, indtil den blev hende afløst. Da denne sidste Gaard laae næsten ligesaa belicligt for Krabbesholm som den første for Østergaard, kan man ikke tvivle om at begge Kjøb ere stele ifølge hendes egen Indstilling, hvilket næsten bliver til Vished naar vi see hende i et stort Magestykke med Kronen i Aaret 1573 erholde disse og flere andre Gaarde, der tidligere vare jord egne og hvortil hun med fgl. Tilladelse havde kjøbt Bønderien for sine egne Penge, udlagte til arvelig Eiendoms, ligesom andet Bøndergods; paa denne Maade kom under Østergaard de 3 jord egne Gaarde Nisumgaard og Nisum-Østfær samt en halv Gaard i Gloustrup i Selde Sogn: deres samlede Landgilde var 49 Td. 2 Sk. 1 Fdb. Korn, Rug eller Byg*). Desuden havde hun erhvervet 1 Gaard i Harre Herred, Sogn og By og 1 Gaard i Vile Sogn med en samlet Landgilde af 7 $\frac{1}{2}$ Td. Korn, hvilke sikkert ligeledes kom under Østergaard. Ved det sidste Magestykke med Kronen fik Østergaard uden al Tvivl det Ærste i Aasted Sogn, som endnu manglede, saa at nu hele Sognet hørte under Aasted Birk.

Fru Magdalene Banner sørgede med stor Omhu for sin Sognekirke Aasted, hvilket dengang var almindeligt, endskøndt Gødsierne sjældent eiede Kirkerne eller deres Tjender, altsaa ingen Forpligtelse havde til at gjøre det: Aasted Kirke lod hun 1563 for en Deel forjyne med Hvelvinger og 1589 med en ny, særdeles smuk Prædikestol. Hun havde iøvrigt faaet Livsfæste paa endel af Kronens Kornstænder i Salling, imod deraf at svare den sædvanlige Afgift; da det imidlertid var meget besværligt for hendes Bønder, at føre denne Kornafgift hen til de Stæder, hvor den skulde afleveres, fik hun 1588

*) Efter den Tæst, som fulgtes i Sølling 1565 ved Stefernes Kiste paa Bøgen.

*) 0: Tønde efter spnß eller Alsbemaal.

ÖSTERGAARD

i Jylland, opført 1516.

og 1593 Tillæbse til at betale Kornet med Penge, hver smal Tønde Rug eller Byg med 1 Daler og hver smal Tønde Havre med $\frac{1}{2}$ Daler.

I Aaret 1580 tog Fru Magdalene Krabbe Laasebrev paa alt sit eget Gods, — hvoriblandt Østergaard naturligvis ikke var, — og dette udgjorde da ikke mindre end 1 Hovedgaard 2 Møller 103 $\frac{1}{2}$ Gaarde og 10 Bol, hvoraf det Meste laae i Salling og Hjends Herred under Krabbesholm, i Bendslystet, hvoraf siden Baggedvoogn oprettedes, samt i Sønder Herred ved Ørenaa, men meget Strøgdods spredt rundt om i Jylland. Østergaard affød hun uden Tvivl snart efter til sin Datter Fru Anne Krabbe, der 1585 benævnes til Østergaard, da hun med sine Søstre indgik den Forening at deres Børn, om Nogen af dem døde, skulde arve ligesuldt, hvad Arv der kunde falde i Slægten, hvilket dengang endnu ikke var bestemt ved Lov.

Fru Anne Krabbe var først gift med Arel Biffert til Arelvold og Wiserthsholm, Danmarks Riges Raad, som døde 1580; 26 Uger efter fødte hun en Søn, som døde 7 Uger efter, hvorpaa Moderen drog til Østergaard og boede der længe. Senere blev hun gift med Erik Kaas og arvede efter Moderens, Fru Magdalene Banners, Død i Aaret 1597 største Delen af Godset i Bendslystet, hvoraf hun oprettede Baggedvoogn. Hun døde 1625, hvorefter Østergaard tilfaldt hendes Søsterdatter, Fru Anne Brahe, Ditto Lindenov til Borrebyes Efterl., som døde fort efter; derpaa hendes Søn, Holger Lindenov, som døde ung og ugift omtrent 1630, og ved sit Testament skænkede 1000 Rdl. til Kirken i Waalme, hvor han ligger begravet og hvor hans Baaben og Ahnetaale endnu findes. Derefter dennes Broder, Ditto Lindenov til Borreby, død 1632, hans Enke, Fru Livete Wodebusj, som døde 1645 og havde Livsbrev paa Østergaard, hvor hun boede; Gaarden som saaledes til hendes anden Mand, Hr. Knud Wilsfeld til Stevnstrup, Ridder, Lensmand paa Landstrome Slot og kommanderende General i Skaaene, hvor han faldt i Aaret 1657. Hans Stedsøn, Hofjunker Christian Lindenov, tiltraadte efter sin Moders Død Østergaard, men blev ødelagt i Krigen, i hvilken han tjente som Ritmester, hvorefter han 1660 pantsatte Østergaard til Mag. Erik Duffson Torm, Præst til Frue Kirke i Kjøbenhavn og Stiftsprovst i Sjælland, en Bondesøn, som var født i Torum Sogn tæt ved Østergaard; han blev gift med Søster Worm, der bragte ham Formue, og fik sig siden Gaarden udlagt til Eiendom; Christian Lindenov blev Kammerherre, stens Amtmand i Norge,

hvor han døde. Mag. Erik Torm døde 1667, hvorefter Østergaard tilfaldt hans Datter Mette Torm, som blev gift med Jens Henriksen, der saaledes eiede og beboede Østergaard, hvor deres Søn Erik Torm, som siden gjorde en efter vore Begreber saa besynderlig Carriere, er født 1684. For hans Forældre gik det tilbage: Faderen maatte sælge Østergaard og døde som Forpagter i Sjælland paa Veiregaard. Erik Torm blev 1697 Student, 1704 Tjener hos Etatsraad Wilskjøt, derefter 1710 Raquai hos Kongen, 1714 Regimentskriver ved Nyttorgstet i Fyn, 1718 i Frederiksborg Amt, 1727 Livtjener hos Kongen, 1731 Borgermester og Politimester i Kjøbenhavn, 1737 Justitsraad, 1747 Etatsraad. Hans Forældre folgte Østergaard fort efter at han blev Student, formodentlig til den Jens Rielsen Ravn, som skal have eiet det. Derefter kom Ritmester Christian Laurup, hans Enkesfue Birgitte Wilskjøld, Niels Dvistinggaard, hans Søn Anders Dvistinggaard, som var meget fordruffen og om hvem Bønderne endnu vide meget at fortælle, saaledes at han i Kirken gjerne fra sin Stol spyttede ned paa de Bønder, som stode neden under, indtil disse engang tabte Laalmodigheden og raabte: „træk den Karl ud, han er gal!“ Med Præsten Hr. Kuhlmann havde han Strid om Annergaarden og kunde derfor ikke lide ham; da han nu engang som ujadvanlig fuld i Kirke, afbrød jaan pludseligen Prædiken ved fra Herfaldsstolen at raabe over til Præsten: „Hold Mund med det og lad os tale om Annergaarden!“ Præsten forlod strax Prædikestolen og flagede, hvorefter Dvistinggaard maatte betale 300 Rdl. Til sidst gjorde hans Hovedcreditor Christian Kjerulf Indførel i Gaard og Gods, som bleve ham udlagte omtrent 1760 for 20,000 Rdl. Til Gaarden hørte da 39 Td. 4 Sk. 1 Alb. jrit, 233 Td. 6 Sk. 3 $\frac{1}{2}$ Fd. ufrigt Uger og Engs Hartorn, 8 Td. 6 Sk. 2 Alb. Mallesthyds og 53 Td. 1 Sk. 1 Fd. 1 Alb. matr. Tiendeshartorn; Besætningen bestod af 140 Stude, 40 Heste og Køer, 60 Faar. Derefter Captain Thomsen, som i Begyndelsen af dette Aarhundrede folgte Bøndergodset bort. Efter hans Død Enkemadame Mulvad, efter hvem Niis Riisen til Spøtterup 1823 købte Gaarden for 12,000 Rdl.; han folgte den 1836 uden Besætning for 35,000 Rdl. til Hans Torstøff, Forpagter paa Rosenholm, denne folgte 1846 Gaarden med den meste Besætning til P. C. Hansen til Nybøllegaard i Fyn for 66,000 Rdl. og denne 1853 for 80,200 Rdl. til Kammeraad Jørgen Rasmussen. I Kjøbet fulgte Besætningen, 12 Heste, 150 Køer og 50 Faar, en Forpagtergaard paa 40 Td.

ØSTERGAARD

i Jylland, opført 1516.

Land og Aasted hollandske Weirmælle. Østergaard udgjør nu 40 Td. frit og 6 Td. usrit Hartkorn efter den gamle Matrikel og 46 Td. Hartkorn efter den nye, hvoraf 43 Td. drives under Hovedgaarden, hvis Areal er 562 Td. Land Ager og Eng.

At der paa en saa gammel Gaard findes fyrgerlige Spørgselshistorier behøver neppe at bemærkes. Paa det nordlige Kammer, lige over Kjøkkenet, skal en Jomfru være indmuret levende og spørger nu om i Kjøkken og Gange, Badstuehuus, Stalde, Køkhuus og Have, men især naturligviis i Bærelset, hvor hun sidder i Muren. Da nu Ingen vilde beboe det, skjænt det var det smukkeste Bærelse i Huset, med en dellig Udsigt over Limfjorden til Finur og Mors, forfaldt det efterhaanden og Madame Mulsvad lod det da indrette til Badebuur. En langt forstræffeligere Historie hændtes i Aaret 1816, da Capt. Thomsen holdt Gaardens Jubilæums Fest. Ud paa Ratten, da Alle var

meget muntre, blev Byggherrens, den gamle Lucas Krabbes Staal udbragt med et dundrende Hurra, men hvad skeer? Der høretes stærk Larm i Gaarden, Hundene tudede og gjæbede, Svinene skreg og pludselig sprang Dørren op og den tappre Lucas Krabbe traadte ind, i egen høie Person, i Harnisk og Blade, med Hjelm paa Hovedet og Sværdet i Haanden, ganske som man seer ham paa Ligstenen i Aasted Kirke. Damerne flygtede, Herrerne stode med de fyldte Glas og stirrede paa ham, men Ingen vovede at tiltale ham, hvorfor han lange somt vendte om og med lybløse Trin forlod Stuen for at vende tilbage til sit Hvilested og er ikke seet siden. Saaledes fortælle Bønderne Historien, troe den vel ogsaa, men et Dievidue, der dengang conditionerede paa Gaarden som Jomfru, forstirrer at de rigtignok ikke saae Lucas Krabbe, men, da det vældige Hurraraab lød, høret Hundene tude og Svinene skrige og bleve meget forstræffede. Saaledes ender da denne rørende Historie meget profaist, da ikke engang Damerne løb deres Bei.

